

Брюксел, 16.7.2020 г.
COM(2020) 320 final

2020/0141 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**за изменение на Решение 2008/376/ЕО относно приемането на програмата за
изследвания на Изследователския фонд за въглища и стомана и относно
многогодишните технически насоки за тази програма**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Целта на настоящото предложение е да се измени Решение 2008/376/ЕО на Съвета¹, за да „съответства на научните, технологичните и политическите цели на Общността“ съгласно член 2 от самото Решение 2008/376/ЕО на Съвета. По-специално настоящото предложение има за цел да се преразгледат целите на научните изследвания в областта на въглищата и стоманата за изследвания на Изследователския фонд за въглища и стомана („Програмата за изследвания на RFCS“). В предложението се вземат под внимание препоръките от доклада от мониторинга и оценката на RFCS (2011—2017 г.)², както и консултациите на консултативните групи по въглищата и стоманата³ и на държавите членки, представени в Комитета по въглища и стомана⁴.

Настоящото предложение на Комисията има за цел програмата за изследвания на RFCS да бъде приведена в съответствие с Парижкото споразумение⁵, Европейския зелен пакт на Комисията⁶, съобщенията относно Плана за инвестиции за устойчива Европа⁷, Новия план за действие относно кръговата икономика⁸ и Новата промишлена стратегия за Европа на Комисията⁹.

С предложението се цели:

- Да се актуализират целите на научните изследвания в областта на въглищата и стоманата в съответствие с целите на Комисията по отношение на климата, енергетиката и околната среда. То е насочено и към постигане на неутралност по отношение на въглеродните емисии до 2050 г. и прилагане на принципа на „ненанасяне на вреда“, заложен в съобщението „Европейският зелен пакт“.
- Подпомагане на справедлив преход за въгледобивните региони в съответствие с принципите на механизма за справедлив преход.

¹ Решение 2008/376/ЕО на Съвета от 29 април 2008 г. относно приемането на програмата за изследвания на Изследователския фонд за въглища и стомана и относно многогодишните технически насоки за тази програма (ОВ L 130, 20.5.2008 г., стр. 7).

² На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/info/publications/research-fund-coal-and-steel-monitoring-and-assessment-report_en

³ Консултативната група по въглищата и Консултативната група по стоманата предоставиха своите коментари съответно на 3 и 4 декември 2019 г. Информацията е достъпна в Регистъра на експертните групи към Комисията: <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupMeeting&meetingId=18626>

⁴ Консултативната група по въглищата одобри предложения подход на 19 декември 2019 г.

⁵ Многостраничен договор, глава XXVII „Околна среда“, 7.г Парижко споразумение. Влязъл в сила на 4 ноември 2016 г.

⁶ Съобщение на Европейската комисия „Европейският зелен пакт“, Брюксел, 11 декември 2019 г., COM(2019) 640.

⁷ Съобщение на Европейската комисия „План за инвестиции за устойчива Европа. План за инвестиции на Европейския зелен пакт“, Брюксел, 14 януари 2020 г., COM(2020) 21.

⁸ Съобщение на Европейската комисия „Нов план за действие относно кръговата икономика“, Брюксел, 11 март 2020 г., COM(2020) 98.

⁹ Съобщение на Европейската комисия „Нова промишлена стратегия за Европа“, Брюксел, 10 март 2020 г., COM(2020) 102.

- Преразглеждане на целите на научните изследвания в областта технологиите за производство на стомана, за да се приоритизират технологии за производство, приложения и употреба на стомана с почти нулеви въглеродни емисии.
- Предоставяне на възможност за изпълнение на част от програмата за изследвания на RFCS чрез съвместно програмирани европейски партньорства.
- Замяна на специалния режим за експерти по линия на рамковата програма за научни изследвания с общите правила относно хоноруваните външни експерти, изложени във Финансовия регламент¹⁰.
- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Предложението е част от законодателния пакет, с който се преразглежда програмата за изследвания на RFCS. По-специално то е свързано с предложенията на Комисията за изменение на Решение 2003/76/ЕО¹¹ на Съвета за определяне на мерките, необходими за прилагането на Протокол (№ 37)¹², и Решение 2003/77/ЕО на Съвета¹³ за установяване на многогодишни финансови насоки за управление активите на Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) в ликвидация и при завършване на ликвидацията, управлението на активите на RFCS. Преразглеждането на Решение 2003/77/ЕО на Съвета под отговорността на Генерална дирекция „Бюджет“ също е в съответствие с прегледа на Европейската сметна палата на приключването на дейността на ЕОВС¹⁴.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

На 11 декември 2019 г. Европейската комисия прие съобщението „Европейският зелен пакт“¹⁵, с което се определя рамката за превръщане на ЕС в първия неутрален по отношение на климата континент до 2050 г. В Европейския зелен пакт са взети под внимание предизвикателствата в областта на климата и околната среда, като същевременно е разработена съвременна, ефективна по отношение на ресурсите и

¹⁰ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

¹¹ Решение 2003/76/ЕО на Съвета от 1 февруари 2003 г. за определяне на мерките, необходими за прилагането на Протокола, приложен към Договора за създаване на Европейската общност, относно финансовите последици при изтичане на Договора за Европейската общност за въглища и стомана и Изследователския фонд за въглища и стомана, ОВ L 29, 5.2.2003 г. Изменено с Решение 2018/599 на Съвета на 16 април 2018 г.

¹² Протокол (№ 37) относно финансовите последици от изтичането на Договора за създаване на ЕОВС и относно Изследователския фонд за въглища и стомана, ОВ C 115, 9.5.2008 г., стр. 327—328.

¹³ Решение 2003/77/ЕО на Съвета от 1 февруари 2003 г. за установяване на многогодишни финансови насоки за управление активите на ЕОВС при ликвидация и при завършване на ликвидацията, управлението на активите на Изследователския фонд за въглища и стомана, ОВ L 29, 5.2.2003 г., стр. 25—27. Изменено с Решение 2008/750/ЕО на Съвета.

¹⁴ Европейска сметната палата, Преглед № 10/2019: Европейска общност за въглища и стомана — ликвидацията на дейността върви по план, но финансирането за научноизследователска дейност вече не е устойчиво“, 2019 г. Наличен на адрес: https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/rw19_10/rw_ecsc_bg.pdf

¹⁵ COM(2019) 640

конкурентна икономика в рамките на Програмата до 2030 г. на Организацията на обединените нации и целите за устойчиво развитие¹⁶.

В съобщението относно Европейския зелен пакт е подчертан интересът на Комисията „да подкрепи екологично чисти авангардни технологии в стоманодобива, водещи до производство на стомана с нулеви въглеродни емисии до 2030 г., и [...] да проучи дали може да се използва част от финансирането, ликвидирано в рамките на Европейската общност за въглища и стомана. В по-общ план Фондът на ЕС за иновации в областта на търговията с емисии ще спомогне за разгръщането на такива широкомащабни иновативни проекти“¹⁷.

Освен това, със съобщението „План за инвестиции за устойчива Европа. План за инвестиции във връзка с Европейския зелен пакт“, представен на 14 януари 2020 г. — Комисията поема ангажимента да „предложи да бъдат преразгледани регламентите относно Изследователския фонд за въглища и стомана, за да стане възможно използването на част от активите на Европейската общност за въглища и стомана при ликвидация. Това ще помогне за поддържането на годишната програма за научни изследвания¹⁸ в размер на най-малко 40 милиона евро, както и за осигуряването на възможност за финансиране на големи авангардни проекти за научни изследвания и иновации в областта на екологичното производство на стомана. Научноизследователските дейности в сектора на въгледобива ще се съсредоточат върху регионите в преход в съответствие с принципите на механизма за справедлив преход“¹⁹.

Настоящото предложение е и в съответствие със съобщението „Чиста планета за всички“²⁰, с което се определя стратегическата дългосрочна визия на Европейската комисия за неутрална по отношение на климата икономика в съответствие с Парижкото споразумение. В това съобщение е предвидено, че Комисията ще проучи начина, по който чрез активи на Европейската общност за въглища и стомана в ликвидация биха могли да се подпомогнат авангардни технологии за стоманодобивни процеси с ниски въглеродни емисии. На 4 март 2020 г. Комисията прие предложение за европейски „Закон за климата“, включително и правнообвързваща цел за нулеви нетни емисии на парникови газове до 2050 г. в ЕС²¹.

С това преразглеждане се взема под внимание и необходимостта от стимулиране на частни и публични инвестиции в научни изследвания, иновации и нови технологии, с които се разработват решения за по-конкурентоспособна и устойчива промишленост, както се подчертава в съобщението на Комисията от 2016 г. „Стоманодобив: запазване на устойчивите работни места и растежа в Европа“²².

¹⁶ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

¹⁷ COM(2019) 640, стр. 8, 9.

¹⁸ Спазване на Протокола (Протокол № 37) относно финансовите последици от изтичането на срока на Договора за ЕОВС и Изследователския фонд за въглища и стомана. ОВ С 115, 9.5.2008 г., стр. 327–328.
¹⁹ COM(2020) 21, стр. 18.

²⁰ Съобщение на Европейската комисия, „Чиста планета за всички — Европейска стратегическа дългосрочна визия за просперираща, модерна, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика“, COM(2018) 773.

²¹ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1999 (Европейски законодателен акт за климата)

²² Съобщение на Европейската комисия, „Стоманодобив: запазване на устойчивите работни места и растежа в Европа“, COM(2016)155.

С оглед на посоченото по-горе развитие на политиката е необходимо целите на програмата за изследвания на RFCS и нейните многогодишни технически насоки да се хармонизират с посочените по-горе развития на политиката, и по-специално с целите на Европейския зелен пакт.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Правното основание е член 2, втора алинея от Протокол (№ 37) относно финансовите последици от изтичането на срока на Договора за ЕОВС и Изследователския фонд за въглища и стомана, приложен към Договорите.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Предложените изменения на програмата за изследвания на RFCS могат да се изпълнят само на равнището на ЕС чрез преразглеждане на правното основание.

- **Пропорционалност**

Предложението е необходимо за определяне на мерките, необходими за прилагането на Протокола, приложен към Договорите на ЕС, относно финансовите последици от изтичането на срока на Договора за Европейската общност за въглища и стомана и Изследователския фонд за въглища и стомана.

- **Избор на инструмент**

Като се вземе предвид член 2, втора алинея от Протокол (№ 37), Решение 2008/376/ЕО на Съвета може да бъде изменено от Съвета с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Предложението се основава на резултатите от седемгодишния доклад, с който се извършва мониторинг върху програмата за изследвания на RFCS, включително оценка на очакваните ползи, със съдействието на квалифицирана експертна група²³. Последният седемгодишен доклад беше публикуван на 5 февруари 2020 г.²⁴. Експертите анализираха функционирането на програмата за изследвания на RFCS, оцениха развитието на технологиите и очакваните ползи от програмата за сектора и обществото и изготвиха препоръки за подобряване на програмата, включително преразглеждане на правното основание.

²³ Докладът за мониторинга и оценката е предвиден в разпоредбите, изложени в Решение № 2008/376/ЕО на Съвета, публикувано в Официален вестник от 20 май 2008 г., № OJ L 130/7 и изменено с Решение 2017/955 на Съвета от 29 май 2017 г. Тази експертна група е предвидена в С(2018) 3245 от 30.5.2018 г. — Решение за изпълнение на Комисията от 30.5.2018 г.

²⁴ На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/info/publications/research-fund-coal-and-steel-monitoring-and-assessment-report_en

- **Консултации със заинтересованите страни**

Заинтересованите страни от RFCS участваха в няколко *ad-hoc* срещи, специални срещи на консултативните групи (консултативната група по възлищата — КГВ, консултативната група по стоманата — КГС) и срещи на Програмния комитет на Научно-изследователската програма на RFCS (COSCO) (еквивалентен на програмния комитет по „Хоризонт 2020“).

- **Събиране и използване на експертни становища**

Предварителните резултати от настоящия доклад за мониторинга и оценката на RFCS бяха илюстрирани на семинара „Стомана и възлища: нова перспектива. Европейски научни изследвания и иновации в действие“, организиран от Европейската комисия на 28 март 2019 г., на който присъстваха повече от 100 заинтересовани страни²⁵.

- **Оценка на въздействието**

За предложеното преразглеждане не е необходима оценка на въздействието.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Предложението се основава на резултатите от седемгодишния доклад за мониторинг и оценка на RFCS, в който се предвижда редовен преглед на програмата за изследвания на RFCS, включително оценка на очакваните ползи.

- **Основни права**

Предложението е в съответствие с принципа за защита на основните права.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението не води до поемане на нови задължения за общия бюджет по текущата МФР.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване**

През 2027 г. ще бъдат извършени мониторинг и оценка на изпълнението на програмата на RFCS.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

Не се прилага.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

Преразглеждането се отнася до разпоредбите, съдържащи се в глава II, раздели 1, 3 и 4 от Решение 2008/376/ЕО на Съвета (член 2 и членове 4—10). Преразглеждането има за цел и да бъдат актуализирани членове 28, 39 и 41. И накрая, предложено е и да се добави нов член 47а сред допустимите дейности, изложени в глава III, раздел 2.

Предложението е предназначено:

²⁵ ГД „Научни изследвания и иновации“ на Европейската комисия, „Стомана и възлища: Европейски научни изследвания и иновации в действие“, 2019 г. Той е достъпен на следния интернет адрес: <https://publications.europa.eu/s/mmQ7>

- за актуализиране на целите на научните изследвания в областта на въглищата (членове 4, 5, 6 и 7) в съответствие с Европейския зелен пакт и механизма за справедлив преход;
- за актуализиране на целите на научните изследвания в областта на стоманата (членове 8, 9, 10 и 10a) в съответствие с Европейския зелен пакт и Плана за инвестиции за устойчива Европа;
- за въвеждане на нов член 17a сред допустимите дейности на програмата за изследвания на RFCS, така че да се включат научноизследователски дейности в рамките на съвместно програмирани европейски партньорства сред подходящите за финансиране дейности. Такива партньорства по-специално биха могли да подпомагат научните изследвания в сектора на стоманата чрез разработване на процеси на производство на стомана с почти нулеви въглеродни емисии до 2030 г. и чрез разширяване на мащаба на демонстрационните съоръжения за тези технологии на промишлено равнище;
- за отмяна на позоваване на консултация на комитета (членове 28 и 41), според която предвижданата сума на участието на Европейския съюз по програмата за изследвания на RFCS е равна или превишава 0,6 милиона евро;
- за приложимост на общите правила относно хоноруваните външни експерти, изложени във Финансовия регламент, вместо специален режим за експертите съгласно рамковата програма за научни изследвания;
- за отмяна на позоваване на възможността за изменение на раздели 3 и 4 от Глава II посредством мерки за изпълнение (член 41) с цел прилагане *mutatis mutandis* на принципите, приложими за оправомощаванията, предвидени в законодателните актове, изложени в Междуинституционалното споразумение от 18 юни 2019 г. относно необвързващи критерии за прилагането на членове 290 и 291 от Договора за функционирането на Европейския съюз²⁶.

²⁶

Необвързващи критерии за прилагането на членове 290 и 291 от Договора за функционирането на Европейския съюз — 18 юни 2019 г. (ОВ С 223, 3.7.2019 г., стр. 1—4).

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за изменение на Решение 2008/376/ЕО относно приемането на програмата за изследвания на Изследователския фонд за въглища и стомана и относно многогодишните технически насоки за тази програма

СЪВЕТАТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Протокол № 37 относно финансовите последици от изтичането на срока на Договора за ЕОВС и Изследователския фонд за въглища и стомана, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 2, втора алинея от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид становището на Европейския парламент²⁷,

като има предвид, че:

- (1) На 5 октомври 2016 г. Съюзът ратифицира Парижкото споразумение²⁸. С това междуинституционално споразумение се приканват страните, които са го ратифицирали, да засилят глобалния отговор на опасността от изменението на климата, като ограничат световното покачване на температурата значително под 2 градуса.
- (2) В съответствие с Парижкото споразумение, на 11 декември 2019 г. Европейската комисия публикува „Европейският зелен пакт“, с което поема ангажимент за „справяне с предизвикателствата, свързани с климата“ и за „превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж не зависи от използването на ресурси“²⁹. В съобщението относно Европейския зелен пакт, с което е предвидена нова стратегия за растеж, е заявена необходимостта да се подкрепят екологично чисти авангардни технологии в стоманодобива, водещи до производство на стомана с нулеви въглеродни емисии до 2030 г., и да се проучи дали може да се използва част от финансирането, ликвидирано в рамките на Европейската общност за въглища и стомана. В съобщението „Европейският зелен пакт“ е заявено също, че „всички действия и политики на ЕС следва бъдат обединени, за да може ЕС да осъществи успешен и справедлив преход към устойчиво бъдеще“. В съответствие с принципа на „ненанасяне на вреда“, заложен в съобщението „Европейският зелен пакт“, се преразглеждат научноизследователските цели на програмата за изследвания на RFCS, така че тя

²⁷ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

²⁸ Многостраничен договор, глава XXVII „Околна среда“, 7.г Парижко споразумение. Влязъл в сила на 4 ноември 2016 г.

²⁹ COM(2019) 640, стр. 2.

вече да не обхваща дейности, които поддържат добива, преработката и прекомерната употреба на въглища.

- (3) Съюзът изпълнява амбициозна политика за действия в областта на климата и е въвел регулаторна рамка за постигане на своята цел за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. По-специално в Регламент (ЕС) 2018/1999³⁰ е изложена законодателната основа за надеждно, приобщаващо, ефективно по отношение на разходите, прозрачно и предвидимо управление на действията в областта на Енергийния съюз и климата (механизъм за управление), с което се гарантира постигането на целите до 2030 г. и дългосрочните цели на Енергийния съюз в съответствие с Парижкото споразумение от 2015 г. относно изменението на климата.
- (4) В своето съобщение „План за инвестиции във връзка с Европейския зелен пакт — План за инвестиции за устойчива Европа“ Комисията обяви своето намерение да предложи преразглеждане на Решение 2008/346/ЕО на Съвета³¹ също и с цел да даде възможност за финансиране на големи авангардни проекти за научни изследвания и иновации в областта на чистото производство на стомана, както и на научноизследователски дейности в сектора на въгледобива в съответствие с принципите на механизма за справедлив преход.
- (5) В допълнение към това докладът за мониторинг и оценка на програмата за изследвания на Изследователския фонд за въглища и стомана („програмата за изследвания“) съдържа препоръка да се изменят целите на научните изследвания в областта на въглищата и стоманата, изложени в глава II, раздели 3 и 4 от Решение 2008/37/ЕО и да се подпомогнат авангардните научни изследвания в сектора на стоманата, както и емблематични проекти в сектора на въгледобива.
- (6) Затова е необходимо целите на изследователската програма на RFCS да се приведат в съответствие с международните споразумения, като например Парижкото споразумение, както и с научните, технологичните и политическите цели на Съюза за неутралност по отношение на климата до 2050 г.
- (7) Съвместно програмираните партньорства се оказаха ефективни в обединяването на ресурси за обща европейска изследователска цел. За да се подпомогне постигането на неутрална по отношение на климата икономика до 2050 г., е необходимо да се предвиди възможността за предоставяне на подкрепа чрез съвместно програмирани европейски партньорства във взаимодействие и последователно с други програми. Европейското партньорство би могло да бъде идеален инструмент за обединяване на ресурси за подпомагане на научни изследвания в областта на авангардните технологии за намаляване на емисиите на CO₂ в сектора на стоманодобивната промишленост.
- (8) Поради това Решение 2008/376/ЕО следва да бъде съответно изменено,
- ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Решение 2008/376/ЕО се изменя, както следва:

³⁰ ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1—77.

³¹ Решение 2008/376/ЕО на Съвета от 29 април 2008 г. относно приемането на програмата за изследвания на Изследователския фонд за въглища и стомана и относно многогодишните технически насоки за тази програма (ОВ L 130, 20.5.2008 г., стр. 7).

(1) В член 2 втората алинея се заменя със следното:

„Изследователската програма осигурява подпомагане за съвместни научни изследвания в секторите на въглищата и стоманата. Тя осигурява и подпомагане за екологично чисти революционни технологии в стоманодобива, водещи до стоманодобивни проекти с почти нулеви въглеродни емисии и изследователски проекти за управление на справедливия преход на бивши въгледобивни рудници или въгледобивни рудници в процес на закриване, както и съответната инфраструктура в съответствие с механизма за справедлив преход и с член 4, параграф 2 от Решение 2003/76/ЕО на Съвета. Програмата за изследвания съответства на политическите, научните и технологичните цели на Съюза и допълва дейностите, осъществявани в държавите членки в рамките на съществуващите програми за изследвания на ЕС, по-специално на рамковата програма за изследователска дейност, технологично развитие и демонстрационни дейности (наричана по-долу „Рамковата програма за изследвания“);

(2) Член 4 се заменя със следното:

„Член 4

Подпомагане на справедливия преход на сектора на въгледобива и регионите

1. С изследователските проекти ще бъде подпомогнат преходът към неутрална по отношение на климата икономика на Съюза до 2050 г. с цел подпомагане на постепенното извеждане от употреба на изкопаемите горива, разработването на алтернативни дейности в бивши миннодобивни обекти или избягване, или отстраняване на щетите върху околната среда в процеса на затваряне на въгледобивни рудници, бивши въгледобивни рудници и техните околности. Проектите по-специално са съсредоточени върху:
 - а) разработване и изпитване на технологии за улавяне, използване и съхранение на въглероден диоксид;
 - б) използване на геотермална енергия в бивши въгледобивни обекти;
 - в) използване за неенергийни цели и производството на суровини от миннодобивни отпадъци и остатъчни вещества от бивши въгледобивни рудници или тези в процес на затваряне, надлежно гарантиране, че тяхното въздействие върху климата, околната среда и здравето е сведено до минимум и е по-ниско, отколкото на алтернативните решения;
 - г) повторна употреба на бивши рудници за добив на черни и лигнитни въглища, както и свързаната с въглищата инфраструктура, включително услуги за снабдяване с електроенергия, в съответствие с неутрален по отношение на климата и екологосъобразен преход;
 - д) насърчаване на разработването на ефективни програми за преквалификация и повишаване на квалификацията на работната сила, засегната от постепенното преустановяване на въгледобива. Това включва изследвания в областта на обучението и преквалифицирането на работната сила, която е наета или е била наета в сектора на въгледобива.
2. Следва да се обърне специално внимание на укрепването на европейското лидерство в управлението на бивши въгледобивни рудници и свързаната с въглищата инфраструктура чрез технологични и нетехнологични решения, като

също така бъдат подпомогнати технологичният и нетехнологичният трансфер. Научноизследователските дейности с такива цели осигуряват осезаеми ползи за климата и околната среда в съответствие с целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г.“;

(3) Член 5 се заменя със следното:

„Член 5

Подобряване на здравето и безопасността

В проектите, които обхващат посочените в членове 4 и 6 дейности, се вземат под внимание въпроси, свързани с безопасността във въгледобивните рудници в процеса на затваряне и в бившите въгледобивни рудници с цел подобряване условията на труд, здравословните и безопасни условия на труд, както и екологични въпроси, имащи отрицателно въздействие върху здравето.

Изследователските проекти се съсредоточават върху заболяванията, свързани с миннодобивни дейности, с цел да се подобри здравето на хората, живеещи във въгледобивни региони в преход. С изследователски проекти ще се гарантират също защитни мерки по време на затваряне на рудниците и в бивши въгледобивни рудници.“;

(4) Член 6 се заменя със следното:

„Член 6

Свеждане до минимум на въздействията върху околната среда, свързани с въгледобивните рудници в преход

1. Изследователските проекти имат за цел да бъдат сведени до минимум въздействията на въгледобивните рудници върху атмосферата, водата и почвите в процеса на затваряне и на бившите въгледобивни рудници. Научните изследвания са насочени към съхраняване и възстановяване на природните ресурси за бъдещите поколения и към свеждане до минимум на въздействието върху околната среда на въгледобивните рудници в процеса на затваряне и в бившите въгледобивни рудници.
2. Предимство се дава на проекти, които предвиждат поне едно от следните:
 - а) нови и подобрени технологии за избягване на замърсяването на околната среда, включително изтичане на метан, въгледобивни рудници в процес на затваряне, бивши въгледобивни рудници и техните околности (включително въздуха, земята, почвите и водите);
 - б) улавяне, избягване и свеждане до минимум на емисиите на парникови газове, по-специално на метан, от залежи на въглища в процес на затваряне;
 - в) управление и повторно използване на миннодобивни отпадъци, пепелина и продуктите от десулфуризация от въгледобивни рудници в процес на затваряне и бивши въгледобивни рудници, съпътствани, когато е от значение, от други видове отпадъци;

- г) обновяване на насипищата от отпадъци и промишлено използване на остатъчните вещества от производството и потреблението на въглища във въгледобивни райони в преход;
- д) защита на почвените води и пречистване на дренажните води от рудниците;
- е) възстановяване на околната среда на бивши инсталации или инсталации, използващи въглища, които са в процес на затваряне, и техните околности, по-специално води, земя, почви и биологично разнообразие;
- ж) защита на наземните инсталации срещу слягане на почвата в краткосрочен и дългосрочен план“;

(5) Член 7 се отменя.

(6) Член 8 се заменя със следното:

„Член 8

Нови и устойчиви процеси на производство на стомана и довършителни процеси с ниски въглеродни емисии

Научните изследвания и технологичното развитие (НИТР) имат за цел да развиват, доказват и подобряват процесите за производство на стомана с почти нулеви въглеродни емисии с оглед повишаване на качеството на продуктите и увеличаване на производителността. Значителното намаляване на емисиите, потреблението на енергия, въглеродния отпечатък и други въздействия върху околната среда, както и запазването на ресурсите представлява неразделна част от планираните дейности. Изследователските проекти са насочени към поне една от следните области:

- а) нови и подобрени авангардни процеси и операции на производство на чугун и стомана с почти нулеви въглеродни емисии със специално внимание към прякото избягване на въглерод и/или интелигентното използване на въглерод;
- б) оптимизация на производството на стомана и на веригата на процеса (включително производството на чугун и стомана, процесите, основаващи се на топене на рециклиран скрап, следпещната металургична обработка, операциите по леене, валцуване, довършителни работи и/или полагане на покрития) чрез апаратура, определяне на свойствата на междинните и крайните продукти, моделиране, регулиране и автоматизация, включително цифровизация, прилагане на големи масиви от данни и/или изкуствен интелект, както и всякакви други съвременни технологии;
- в) интегриране на процеса на производство на стомана и на ефективността на процесите в производството на стомана с почти нулеви въглеродни емисии;
- г) поддържане и надеждност на инструментите за производство на стомана;
- д) техники за повишаване на годността за рециклиране, рециклирането и повторното използване на стомана, както и развитието на кръгова икономика;
- е) техники за повишаване на енергийната ефективност на производството на стомана чрез възстановяване на отпадна топлина, предотвратяване на

енергийни загуби, хибридни отоплителни методи и решения за енергийно управление;

- ж) иновативни технологии и решения за процесите на производство на стомана и чугун, които насърчават междусекторни дейности, демонстрационни проекти, в които е интегрирано производство на енергия с нулеви въглеродни емисии или които допринасят за чиста водородна икономика.“;

- (7) Член 9 се заменя със следното:

„Член 9

Модерни марки стомана и приложения

НИТР трябва да се съсредоточат върху съобразяване с на изискванията на потребителите на стомана за разработване на нови продукти с нулеви въглеродни емисии и създаване на нови пазарни възможности, като същевременно намалят емисиите и въздействията върху околната среда. В контекста на технологиите, посочени в член 8, изследователските проекти трябва да са насочени към поне една от следните области с цел постигане на процеси на производство на стомана с почти нулеви въглеродни емисии в Съюза:

- а) нови модерни марки стомана;
- б) подобряване на свойствата на стоманата, като например механичните и физичните свойства, устойчивостта за по-нататъшно обработване, годност за различни приложения и различни условия на труд;
- в) удължаване на експлоатационния срок, по-специално чрез подобряване на устойчивостта на стоманите, стоманените конструкции на топлина и корозия, механичната и топлинната умора и/или други ефекти на влошаване на качеството;
- г) прогностични симулационни модели за микроструктури, механични свойства и производствени процеси;
- д) технологии, свързани с формуване, заваряване и свързване на стоманата с други материали;
- е) стандартизиране на методите за изпитване и оценка;
- ж) стомани с високи показатели за приложения, като например мобилност, включително устойчивост на развитието, методи за екопроектиране в строителството, модернизация, олекотени конструкции и/или решения за безопасност.“;

- (8) Член 10 се заменя със следното:

„Член 10

Съхраняване на ресурси, защита на околната среда и кръгова икономика

Въпросите за запазването на ресурсите, опазването на екосистемите, преходът към кръгова икономика и безопасността трябва да представляват неразделна част от

работата по НИТР в областта на производството и използването на стомана. Изследователските проекти са насочени към поне една от следните области:

- а) техники за рециклиране на остаряла стомана и страничен продукт от различни източници и подобряване на качеството на стоманените отпадъци;
- б) третиране на отпадъците и извличане на ценни вторични суровини, включително шлаки както в стоманодобивното предприятие, така и извън него;
- в) контрол на замърсяването и опазване на околната среда на работното място и около него, и в стоманодобивното предприятие: газообразни, твърди или течни емисии, управление на водите, шум, миризми, прах и др.;
- г) проектиране на марки стомана и сглобени конструкции за улесняване на оползотворяването на стомана за рециклиране или повторно използване;
- д) използване на газове от технологични процеси и премахване на емисиите от отпадни газове от производството на стомана;
- е) оценка на жизнения цикъл и съображения, свързани с жизнения цикъл, на производството и употребата на стомана.“;

(9) Създава се нов член 10а:

„Член 10а

Управление на работната сила и условията на труд

Изследователските проекти са насочени към поне една от следните области:

- а) развитие и разпространение на компетентности с цел да се върви в крак с новите процеси на производство на стомана с почти нулеви въглеродни емисии, като например цифровизация, и да се отрази принципът на ученето през целия живот;
- б) подобряване на условията на труд, включително здравето, безопасността и ергономията на работното място и около него.“;

(10) Създава се член 17а:

„Член 17а

Европейски партньорства

1. Част от изследователската програма може да се изпълни посредством съвместно програмирани европейски партньорства, създадени в съответствие с правилата, изложени в [член 8 и приложение III към регламента за „Хоризонт Европа“].
2. За целите на този член „съвместно програмирано европейско партньорство“ означава инициатива, подготвена с участие на държавите членки на ранен етап, при която Съюзът, заедно с частни и/или публични партньори (като например промишлеността, университетите, научноизследователски организации, органи, чиято мисия са обществени услуги на местно, регионално, национално

или международно равнище, или организации на гражданското общество, включително фондации и НПО), се ангажира съвместно да подпомага развитието и прилагането на програма за научноизследователски дейности. Съвместно програмираните европейски партньорства са създадени въз основа на меморандуми за разбирателство и/или договорни условия между Комисията и такива частни и/или публични партньори, в които се определят целите на партньорството, съответните ангажименти за финансови приноси и/или приноси в натура на партньорите, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, както и крайният резултат, до който трябва да се достигне. Те включват определяне на допълнителни научноизследователски дейности, които се прилагат от партньорите и от научноизследователската програма.

3. В рамките на съвместно програмираните европейски партньорства изследователската програма може да осигурява финансиране за дейностите, които са допустими по линия на настоящия раздел, под формата, предвидена в член 30. Освен това тя може да осигурява финансиране и под формата на награди.“;

(11) В член 28 параграф 4 се заменя със следното:

„4. Комисията взема решение по отношение на подбора на проектите и разпределението на средствата.“;

(12) Член 39 се заменя със следното:

„Член 39

Назначаване на независими и висококвалифицирани експерти

За назначаването на независими и висококвалифицирани експерти, предвидени в член 18, член 28, параграф 2 и член 38, се прилагат разпоредбите на член 237 от Регламент (ЕО) № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета.“;

³ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).“;

(13) В член 41 се заличават букви б) и в).

Член 2

Настоящото решение влиза в сила на двадесетия ден след неговото публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз*. То се прилага от датата, от която се прилага Решение 2003/76/ЕО или от 1 януари 2021 г. според това коя от двете дати е по-късната.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*